

แบบรายงานการเข้ารับการอบรม/ประชุม/สัมมนา

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ท่านได้อนุญาตให้ข้าราชการสำนักวิชาการ จำนวน ๕ ราย ประกอบด้วย

๑) นางสาวภัทรา	คำมุงคุณ	วิทยาการเชี่ยวชาญ	กลุ่มงานบริหารวิชาการ ๒
๒) นายวิริยะ	คล้ายแดง	วิทยาการชำนาญการพิเศษ	กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒
๓) นายสิริสุร	กระแสนทร	วิทยาการชำนาญการพิเศษ	กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
๔) นางสาวอัญชลี	จวงจันทร์	วิทยาการชำนาญการพิเศษ	กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
๕) นายจิรณัทย์	ชาญเชิงพานิช	วิทยาการชำนาญการ	กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒

เข้าร่วมการประชุมเวทีสกว. (TRF Forum) เรื่อง “ผลกระทบมาภิบาลและการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของ สหกรณ์และการใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการค้าที่เป็นธรรม” ในวันอังคารที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑๕ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย อาคาร SM TOWER สนามเป้า กรุงเทพมหานคร

บัดนี้ การประชุมดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว จึงขอเสนอรายงานการประชุมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. รายละเอียดกำหนดการประชุม

วัน/เวลา	หัวข้อวิชา
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	
๑๓.๐๐-๑๓.๑๕ น.	ลงทะเบียน
๑๓.๑๕-๑๓.๓๐ น.	กล่าวเปิดงาน โดย ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
๑๓.๓๐-๑๔.๐๐ น.	บรรยายเรื่อง “การพัฒนาสหกรณ์และการขับเคลื่อนการค้าที่เป็นธรรมผ่าน สหกรณ์” โดยรองศาสตราจารย์จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๔.๐๐- ๑๔.๓๐ น.	บรรยายเรื่อง “การประเมินความเสี่ยงทางการเงินและผลกระทบมาภิบาล ด้านการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย” โดย ดร.รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น ภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๔.๓๐-๑๖.๐๐ น.	อภิปราย ถาม-ตอบ และสรุปประเด็นสำคัญ
๑๖.๐๐ น.	จบการประชุม

๒. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

ผู้เข้าร่วมประชุมเวที สกว. (TRF Forum) เรื่อง “หลักธรรมาภิบาลและการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์และการใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการค้าที่เป็นธรรม” จำนวนประมาณ ๓๐ คน ประกอบด้วย คณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ นักวิจัย นักวิชาการ จากหน่วยงาน/สถาบันองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

๓. สรุปสาระสำคัญของการประชุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดสวาท ดวงศรีไสย์ ผู้ดำเนินรายการ ได้กล่าวเปิดการประชุม จากนั้นวิทยากรผู้ร่วมประชุมในหัวข้อ “หลักธรรมาภิบาลและการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ และการใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการค้าที่เป็นธรรม” สรุปได้ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้บรรยายเรื่อง “การพัฒนาสหกรณ์และการขับเคลื่อนการค้าที่เป็นธรรมผ่านสหกรณ์” การสหกรณ์ไทยได้ก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของศตวรรษที่สองของการสหกรณ์ไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา โดยมีประเด็นท้าทายหลายประการที่สหกรณ์ต้องเผชิญทั้งที่มาจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัย สภาพแวดล้อมภายในที่สำคัญ ๆ ได้แก่ สภาพะของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจไทยที่เป็นไปค่อนข้างช้า กอปรกับราคาสินค้าเกษตรและราคาน้ำมันที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลกระทบต่อภาคส่วนเศรษฐกิจต่าง ๆ และระบบธุรกิจสหกรณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลก็ให้ความสำคัญ ในการใช้สหกรณ์เป็นกลไกของประชาชนเพื่อการสร้างอำนาจต่อรอง ในการผลิตและการตลาด และแก้ปัญหา ความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมในสังคม

เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านเศรษฐกิจ (บทวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อจัดทำ(ร่าง)ยุทธศาสตร์การพัฒนา สหกรณ์, ๒๕๕๗) พบว่ามูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ในภาพรวมคิดเป็นมูลค่า ๑.๘๘ ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๔ ของ GDP ประเทศ โดยมีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น ๘,๑๓๔ แห่ง โดยสหกรณ์ที่ยังดำเนินธุรกิจมีจำนวน ๖,๑๑๓ แห่ง และสหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคิดเป็นร้อยละ ๘๐ ของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์ไทยมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น ๒.๑ ล้านล้านบาท การเติบโตของสินทรัพย์ในรอบทศวรรษระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นประมาณ ๓ เท่าตัว โดยแนวโน้มของโครงสร้างการเงินสหกรณ์ที่มาจากเงินทุนภายนอกสหกรณ์มีมากขึ้น รายได้รวมของระบบธุรกิจสหกรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คิดเป็นมูลค่า ๒๘๖ แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น ๒.๗๕ เท่า โดยธุรกิจสหกรณ์ที่สำคัญ ๖ ด้าน ประกอบด้วยธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการ-ส่งเสริมการเกษตร โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายธุรกิจจะเห็นได้ว่า ธุรกิจที่มีมูลค่าสูงสุดได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อโดยมีมูลค่าทั้งสิ้น คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๖๓ ของมูลค่าธุรกิจรวมของสหกรณ์ รองลงไปได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจรวบรวมฯ ธุรกิจจัดหาฯ ธุรกิจแปรรูปฯ และธุรกิจบริการ-ส่งเสริมการเกษตร มีมูลค่าธุรกิจและสัดส่วนธุรกิจคิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับมูลค่าธุรกิจ โดยรวมเท่ากับร้อยละ ๒๘, ๔.๔๙, ๔, ๐.๕ และ ๐.๐๑ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาบทบาทของสหกรณ์ในด้านสังคม สมาชิกสหกรณ์ มีจำนวน ๑๑.๔ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗ ของประชากรประเทศ สมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทกรรมการสหกรณ์ ๗๖,๔๖๙ คน (สัดส่วนกรรมการชาย : หญิง เท่ากับ ๖๘ ต่อ ๓๒) มีการจ้างงานในตำแหน่งผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ ๓๙,๐๕๖ คน (สัดส่วนเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ ๔๓ ต่อ ๕๗) โดยในรอบทศวรรษ สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิ ซึ่งมีมูลค่าโดยรวมเท่ากับ ๔๑๓,๙๙๖ ล้านบาท เพื่อเป็นทุนสำรองเพื่อการสร้างความมั่นคงในธุรกิจสหกรณ์

การจัดสวัสดิการรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสรรเป็นทุนสาธารณประโยชน์ ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนาารมณ์ของการเป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงกำไร

ประเด็นข้อสังเกตจากการประเมินสถานการณ์สหกรณ์ไทยในรอบทศวรรษ ชี้ให้เห็นว่า ธุรกิจสหกรณ์ในภาพรวมมีมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ ๔ เท่าตัว แต่ธุรกิจที่สำคัญยังคงเป็นด้านสินเชื่อ รับฝากเงิน จัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวบรวมผลผลิต และแปรรูป ส่วนธุรกิจส่งเสริมเกษตรซึ่งเป็นธุรกิจที่อยู่ในกิจกรรมต้นน้ำและกลางน้ำเท่านั้น ผลิตภัณฑ์แปรรูปส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปเบื้องต้น เช่น ข้าวสาร ยางพารา (น้ำยางยางแห้ง) ส่วนธุรกิจจัดหาฯ ยังคงพึ่งพาสินค้าที่ผลิตจากภายนอกสหกรณ์ มีสหกรณ์บางแห่งเริ่มผลิตสินค้าอุปโภค บริโภค (consumer goods) แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาด้านการตลาด การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นสากลและความนิยมของสมาชิกในการอุดหนุนผลิตภัณฑ์สหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลค่าของธุรกิจส่งเสริมเกษตรและบริการ ซึ่งควรเป็นกิจกรรมและบริการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งแต่กลับมีมูลค่าเพียง ๑,๕๓๖ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๑ เท่านั้น

ข้อสรุปจากการวิจัย: ข้อจำกัดและช่องว่างการพัฒนา

ข้อมูลที่ได้จากเวทีถอดบทเรียนของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และภาคีในรอบทศวรรษที่ผ่านมาชี้ให้เห็นข้อจำกัดและช่องว่างการพัฒนาของระบบสหกรณ์ไทย ได้แก่

- การมีส่วนร่วมของสมาชิกยังจำกัดอยู่ในวงแคบโดยมีสาเหตุมาจากขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทสหกรณ์
- ขบวนการสหกรณ์ยังเผชิญปัญหา Free rider ที่สร้างประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง
- โครงสร้างและระบบบริหารจัดการสหกรณ์ที่เป็นอยู่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนสหกรณ์ตามอัตลักษณ์ของการเป็นองค์กรอิสระพึ่งพาตนเอง
- ขาดกลไกการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาสาระ (Content) การเรียนรู้แก่สมาชิกและผู้นำสหกรณ์เพื่อสร้างสมรรถนะที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการสหกรณ์ที่มีการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในเชิงธุรกิจของสหกรณ์
- การนำคุณค่าสหกรณ์สู่การเป็นที่พึงของสมาชิก ผลิตภัณฑ์และบริการของสหกรณ์ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกิจกรรมระดับต้นน้ำและกลางน้ำภายใต้โซ่อุปทาน จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาอาชีพ และสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์แก่สมาชิก
- สหกรณ์ยังขาดการกระตุ้นอุปสงค์ในกลุ่มสมาชิกและผู้บริโภคในการอุดหนุนผลิตภัณฑ์และใช้บริการสหกรณ์
- ขาดกลไกการส่งเสริมการนำนวัตกรรมและการสร้างสรรค์นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสหกรณ์
- คนที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย มีมุมมองการพัฒนาสหกรณ์ที่แตกต่างไปจากปรัชญาแนวคิดและหลักการสหกรณ์

ข้อเสนอจากการวิจัย: แนวทางเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาสหกรณ์ไทยในศตวรรษที่ ๒

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการสหกรณ์ ในครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทิศทางแนวโน้มปัจจัยสภาพแวดล้อม (Key Trends) และการวิเคราะห์ช่องว่าง (GAPs Analysis) ได้นำมาซึ่งการกำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์และประเด็นยุทธศาสตร์หลัก ๔ ประการ

เป้าหมายเชิงนโยบาย (Goal): จะเป็นการยกระดับขีดความสามารถของระบบสหกรณ์เพื่อเป็นกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม ประเด็นยุทธศาสตร์หลักประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑: ยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นของสหกรณ์จะประกอบด้วย แนวทางกลยุทธ์ที่สำคัญ ๖ แนวทาง ได้แก่ ๑) ยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคีสหกรณ์เพื่อความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น ๒) กำหนด Agenda และ Road Map และ Platform การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์ ๓) ปฏิรูปโครงสร้างขบวนการสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการเชื่อมโยงธุรกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น ๔) นำนวัตกรรม PPP มาใช้ในการบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งเป้าไปที่สหกรณ์ในการนำประโยชน์สู่สมาชิก ๕) สร้างกลไกในการยกระดับสมรรถนะสมาชิก ผู้นำ ฝ่ายจัดการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๖) พัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ (Co-ops to Co-ops Business)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: ยกระดับมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์สหกรณ์ โดยใช้กลไก Moving Up Value Chain ประกอบด้วย แนวทางกลยุทธ์ที่สำคัญ ๖ แนวทาง ได้แก่ ๑) ยกระดับมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์สหกรณ์ ๒) กำหนด Agenda และ Roadmap ส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ (Global Value Chain: GVC) ๓) พัฒนาและเผยแพร่ Platform การยกระดับกิจกรรมสหกรณ์ภายใต้โซ่อุปทาน (Functional Upgrading) ๔) พัฒนาและเผยแพร่ Platform การยกระดับกระบวนการภายใต้โซ่อุปทาน (Process Upgrading) ๕) พัฒนาและเผยแพร่ Platform การยกระดับผลิตภัณฑ์ (Product Upgrading) ๖) จัดตั้งและดำเนินงานหน่วยส่งเสริมธุรกิจสหกรณ์ภายใต้กรอบการยกระดับมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อความมั่นคงและมีเสถียรภาพในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย แนวทางกลยุทธ์ที่สำคัญ ๖ แนวทาง ได้แก่ ๑) พัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อความมั่นคงมีเสถียรภาพ ๒) สร้างความเข้าใจแก่คนในสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทของสหกรณ์ในด้านการเงิน ๓) ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนเสถียรภาพเพื่อประกันความมั่นคงในระบบสหกรณ์ภายใต้การกำกับดูแลของสมาชิก ๔) สร้างกลไกการจัดการเรียนรู้ด้านความรู้พื้นฐานการเงินที่เข้าถึงและสร้างความเข้าใจแก่สมาชิก และ Stakeholder ๕) ส่งเสริมให้สหกรณ์เป็นสถาบันการเงินของประชาชนในการสร้างวินัยให้ความรู้พื้นฐานและการเข้าถึงบริการการเงินอย่างเป็นธรรม ๖) จัดทำ Agenda และ Road Map การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ในแนวทางการพึ่งพาและร่วมมือกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การปฏิรูประบบสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย แนวทางกลยุทธ์ที่สำคัญ ๖ แนวทาง ประกอบด้วย ๑) พัฒนาระบบสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ๒) กำหนด Agenda และ Road Map การพัฒนาระบบสนับสนุนฯ ๓) ปฏิรูประบบงบประมาณสำหรับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสหกรณ์ให้มีเอกภาพและมีกลไกติดตามประเมินผล ๔) ปฏิรูปกฎหมาย/ข้อบังคับและกลไกการกำกับดูแล ๕) พัฒนาระบบ ICT เพื่อรองรับการเชื่อมโยงธุรกิจของระบบสหกรณ์ควบคู่กับการตรวจสอบ

๖) สร้างกลไกการจัดการความรู้แก่เยาวชนและ Stakeholder ให้เข้าถึงและเข้าใจ ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบในที่ประชุมใหญ่สัณนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อนำไปใช้ในการวางกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการสหกรณ์ในห้วงเวลาปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ดร.รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น ภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงงานวิจัยเรื่อง การประเมินความเสี่ยงทางการเงินและหลักธรรมาภิบาลด้านการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย มุ่งหวังที่จะสร้างตัวแบบในการประเมินความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในการนำไปปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบให้มีความรัดกุมมากขึ้น โดยจากการศึกษามีข้อค้นพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงเชิงระบบ อันเนื่องมาจากปัจจัย ได้แก่

๑) การกู้เงินจากภายนอกในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากทุนภายในของสหกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการปล่อยกู้แก่สมาชิก โดยแหล่งเงินทุนภายนอกถือว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างมาก เพราะพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ตามสภาวะตลาดขณะนั้น และตามคุณภาพสินทรัพย์ของสหกรณ์

๒) สหกรณ์มีกิจกรรมทางการเงินที่เชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น สหกรณ์ออมทรัพย์ที่กู้เงินจากสหกรณ์อื่นในสัดส่วนที่สูง (Loan-to-deposit ratio สูง) และหากเกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เกิดหนี้เสียจะส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นเจ้าหนี้

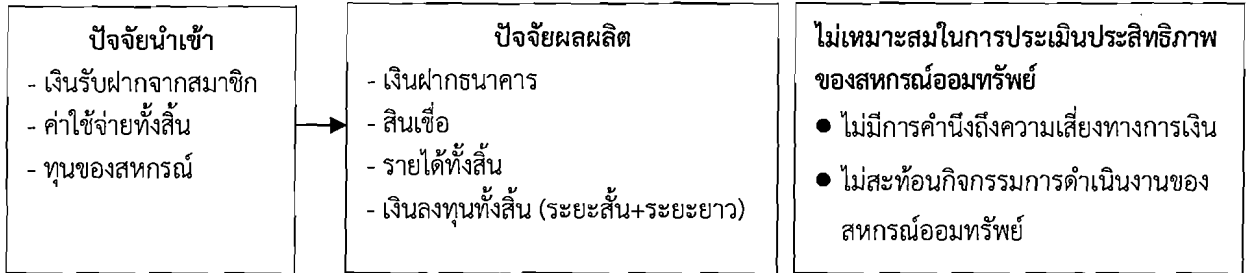
ดังนั้น กระบวนการตรวจสอบและกำกับ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปัจจุบันกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์อาศัยเครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การตรวจสอบความเข้มแข็งของสหกรณ์ด้วยวิธี SWOT Analysis และนำหลักการของการควบคุมภายในตามแบบ COSO มาให้ความรู้สหกรณ์ ส่วนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการนำข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์แต่ละแห่งมาวิเคราะห์ตามหลัก CAMELS Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินอย่างง่ายใน ๖ มิติ ได้แก่ ๑) ความเพียงพอของเงินทุน (Capital adequacy) ๒) การจัดการสินทรัพย์ (Asset quality) ๓) ความสามารถในการบริหาร (Management ability) ๔) ความสามารถในการทำกำไร (Earning sufficiency) ๕) สภาพคล่อง (Liquidity) และ ๖) ความผันผวนต่อตลาด (Sensitivity to market risk) รวมถึงการนำโปรแกรม CFSAWA: SS ตลอดจนการนำวิธีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรที่เรียกว่า Data Envelopment Analysis (DEA) มาวิเคราะห์ร่วม ภายใต้โปรแกรมที่เรียกว่า DEACE2009

สำหรับตัวแบบ DEA เป็นตัวแบบที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์จะวัดด้วยอัตราส่วนระหว่างปัจจัยผลผลิตหารด้วยปัจจัยนำเข้าทั้งหมด โดยองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะมีอัตราส่วนที่สูงที่สุด อย่างไรก็ตามปัญหาของตัวแบบ DEA ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่เหมาะสมกับการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์อื่น ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร หรือสหกรณ์ร้านค้ามากกว่า เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์มีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกัน การพิจารณาเพียงแค่อัตราส่วนนำเข้า ได้แก่ ๑) เงินรับฝาก ๒) ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น ๓) ทุนของสหกรณ์ กับปัจจัย

ผลผลิต ได้แก่ ๑) เงินฝากธนาคาร ๒) สินเชื่อ ๓) รายได้ทั้งสิ้น และ ๔) เงินลงทุนทั้งสิ้น ซึ่งไม่ได้มีการคำนึงถึงการประเมินความเสี่ยงร่วมด้วย

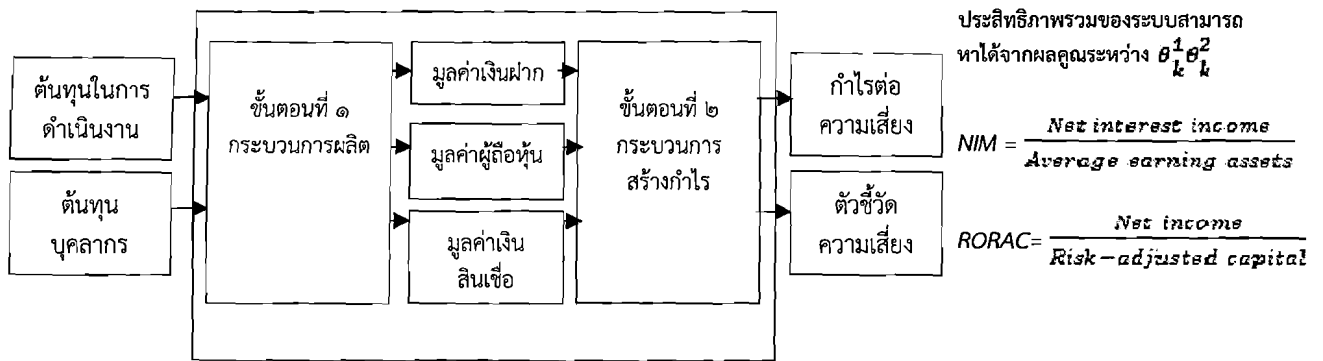
เป้าหมายการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ใช่เพื่อสร้างมูลค่าสินเชื่อหรือรายได้ให้สูงที่สุด เพราะหากเป็นเช่นนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์อาจจะมีการปล่อยสินเชื่อในปริมาณมาก มีรายได้สูงในช่วงแรกของการปล่อยสินเชื่อ และโปรแกรม DEACE2009 จะบ่งชี้ว่าสหกรณ์แห่งนี้มีประสิทธิภาพที่ดี แต่ในความเป็นจริง สหกรณ์แห่งนี้อาจประสบภาวะขาดทุน หรือหนี้เสียได้ในระยะยาว

ตัวแบบที่ใช้ในปัจจุบัน

ดังนั้น จึงได้ศึกษาการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้วยตัวแบบ DEA ใหม่ โดยกำหนดรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสองขั้นตอน ได้แก่ ๑) กระบวนการผลิต ที่ใช้ค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างผลผลิต ได้แก่ สินเชื่อ เงินฝาก และส่วนผู้ถือหุ้น กับ ๒) กระบวนการสร้างกำไร ที่นำสินเชื่อ เงินฝาก และส่วนผู้ถือหุ้น เหล่านี้มาสร้างเป็นผลกำไรต่อความเสี่ยงที่วัดโดยอัตราการทำกำไรด้านดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest Margin) และอัตราผลตอบแทนต่อความเสี่ยง (Return on risk-adjusted capital)

ตัวแบบที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

ตัวแบบที่นำเสนอนี้มุ่งเน้นวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีความยั่งยืน โดยการมีประสิทธิภาพจะต้องสามารถสร้างผลกำไรที่เหมาะสมต่อระดับความเสี่ยงในการดำเนินงานด้วย นอกจากนี้การแบ่งการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) กระบวนการผลิต และ ๒) กระบวนการสร้างกำไรต่อความเสี่ยง ทำให้สามารถบ่งชี้ได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีปัญหาในกระบวนการขั้นตอนใด

ดังนั้น การพัฒนาตัวแบบ Network DEA สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยมุ่งเป้าปรับปรุงกระบวนการทำงานและหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย ว่าควรปรับปรุงกระบวนการผลิต (เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและสวัสดิการ) หรือควรปรับปรุงกระบวนการสร้างกำไร (เกี่ยวกับนโยบายกำหนดอัตราดอกเบี้ย) และสามารถนำไปออกแบบนโยบายการให้ความรู้แก่สหกรณ์ ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

๔. การนำผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมมาใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงทางการเงินและการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์

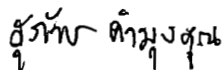
๒. สามารถนำความรู้ ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการประชุมมาเป็นข้อมูลสนับสนุนดำเนินการกิจด้านวิจัยและวิชาการของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๕. ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา ให้กับบุคลากรของสำนักงานฯ เพื่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

๒. ควรนำผลที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา เป็นข้อมูลทางวิชาการที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานฯ

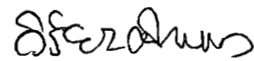
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสุภัทร คำมุงคุณ)

วิทยาการเชี่ยวชาญ

วันที่ ๖๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑

(นายวิริยะ คล้ายแดง)

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

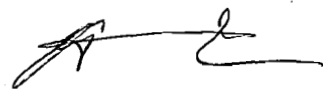
วันที่ ๖๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑

(นายสิริสร กระแสร์สุนทร)

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

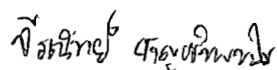
วันที่ ๑๗ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑

(นางสาวอัญชลี จวงจันทร์)

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

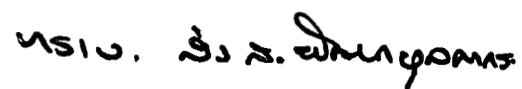
วันที่ ๑๗ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑

(นายจිරถิทธิ์ ชาญเชิงพานิช)

วิทยาการชำนาญการ

วันที่ ๖๓ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑

๖.

(นายสรศักดิ์ เพ็ชรเวช)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร